

प्रथम आवधिक परीक्षा 2017-2018

संस्कृत

कक्षा : VII

समय : 1½ घंटे + 15 मिनट

पूर्णांक : 80

Name _____

Class _____

Roll No. _____

Sec. _____

1. निम्नलिखित पंक्तियों का हिन्दी में अनुवाद करें -

[10]

भारतम् वन्देऽनारतम्
वन्दे भारतम्, वन्दे भारतम् ।
सितहिमगिरिमुकुटं खलु धवलम्
जलनिधि - जल पावित-पद-युगलम् ।
कुवलयवनमिव विमलं गगनम्,
प्रवहति दिशि दिशि वारि सुविमलम् ।

2. निम्नलिखित गद्यांशों का हिन्दी में अनुवाद करें -

[8]

(क) एकः देवभक्तः आसीत् । सः प्रतिदिनं भक्त्या देवस्य प्रार्थनां करोति स्म, “देव, कृपया मह्यम् आरोग्यं यच्छतु, धनं यच्छतु” इति। सः किञ्चिदपि प्रयत्नं न अकरोत्, किमपि कार्यं न अकरोत्। देवः एव सहायतां करिष्यति इति तस्य विश्वासः आसीत्।

(ख) प्रदूषणस्य समस्यायाः समाधानाय स्थाने-स्थाने वृक्षाः रोपणीयाः, नदीषु अवकरादि न क्षेपणीयाः। एवं वनानां पर्वतानां च संरक्षणं करणीयम् । ऐतैः, प्रयत्नैः पवनं शुद्धं, जलं निर्मलं भूमि च उर्वरा भविष्यति। [8]

3. निम्नलिखित श्लोक का हिन्दी में अर्थ लिखें।

[4]

सर्वे भवन्तु सुखिनः ,
सर्वे सन्तु निरामयाः ।
सर्वे भद्राणि पश्यन्तु ,
मा कश्चिद् दुःखभाग्भवेत् ॥

4. निम्न शब्दों के हिन्दी अर्थ लिखें -

[10]

निमग्नः — _____

आवृत्ताः — _____

मरणान्तरं — _____

निरामयाः — _____

कण्ठपर्यन्तम् — _____

भद्राणि — _____

मृण्मार्गः — _____

सम्यक् — _____

वृष्टिः — _____

अपशिष्टम् — _____

5. निम्न प्रश्नों के उत्तर एक शब्द में लिखें।

[12]

(क) एकदा सः केन गच्छति स्म ?

(ख) तस्य शकटस्य किं मार्गं निमज्जितम् ?

(ग) तस्मिन् अवसरे कः तत्र आगतवान् ?

(घ) जलं तस्य कुत्र आगतवान् ?

(ङ) दूषित जलेन किं भवति ?

(च) मानवः केषु सर्वोत्तमः ?

(छ) कः पर्यावरणस्य महत्त्वं न जानाति ?

(ज) जनाः नदीषु किं क्षिपन्ति ?

(ट) सः सदा स्वर्गं गतवान् ?

(ठ) प्रयत्नशीलानां कः अपि सहायकः ?

6. पूर्ण वाक्य में उत्तर लिखें -

[10]

(क) देवः केषां सहायकः भवति ?

(ख) शकटस्य चक्रम् कस्मिन् निमज्जितं अभवत् ?

(ग) सज्जनः भक्तं किं पृष्टवान् ?

(घ) मरणान्तरम् सः कुत्र गतवान् ?

7. उचित विकल्प चुन कर रिक्त स्थान भरें -

[5]

- (क) धूमं _____ प्रकाशं रोधयति। (सूर्येण, सूर्यस्य)
(ख) जनाः कर्तयन्ति। (वृक्षाः, वृक्षान्)
(ग) _____ फलानि, शाकानि च जायन्ते। (जलेन, जलात्)
(घ) जनाः _____ दुःखिताः भवन्ति। (रोगेण, रोगस्य)
(ङ) शुद्धं पर्यावरणम् _____ रक्षति । (अस्माकम्, अस्मान्)

8. कहानी के क्रमानुसार वाक्यों को अंक दें -

[7]

- (क) किञ्चिदपि प्रयत्नं न अकरोत् ।
(ख) जलं तस्य कण्ठपर्यन्तम् आगतवान् ।
(ग) क्रमशः अनेके जनाः आगच्छन् ।
(घ) मरणान्तरं सः स्वर्गं गतवान् ।
(ङ) सः प्रतिदिनं देवस्य प्रार्थनां करोति स्म ।
(च) तदा भक्तस्य ज्ञानोदयः अभवत् ।
(छ) तस्मिन् अवसरे एकः सज्जनः आगतवान् ।

9. चित्र देखें और बताएँ किस क्रिया से कौन सा प्रदूषण होता है ? (उत्तर मंजूषा से चुन कर लिखें)

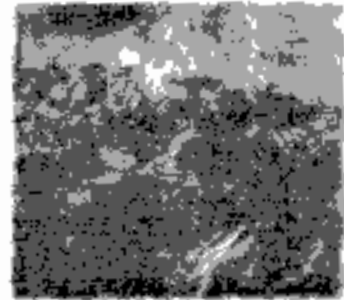
[6]

(ध्वनिप्रदूषणम्, वायुप्रदूषणम्, भू-क्षरणम्, सूर्यप्रकाशावरोधनम्, जलप्रदूषणम्, भूमिप्रदूषणम्)

(क)

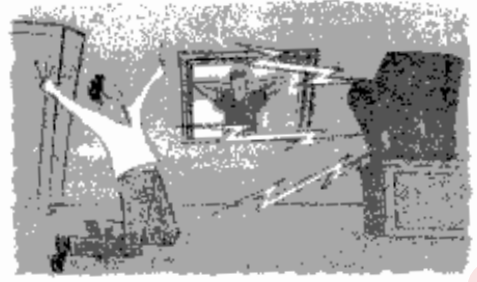
(ख)

(ग)

(घ)

(ङ)

(च)

Downloaded From www.isseboard.org